EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.4.21.
COM(2021) 188 final

# A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

## Uniós taxonómia, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás, a fenntarthatósági preferenciák és a vagyonkezelői kötelezettségek: a finanszírozási forrásoknak az európai zöld megállapodás felé történő irányítása

Az európai zöld megállapodás Európa növekedési stratégiája, amely javítani fogja a polgárok egészségét és jólétét, klímasemlegessé teszi Európát 2050-ig, és védi, megőrzi és fejleszti az EU természeti tőkéjét. Az emberközpontú gazdaság olyan méltányos átállást is jelent, amely munkahelyeket teremt, és garantálja, hogy senki sem marad ki. E célok eléréséhez az európai pénzügyi rendszernek fenntarthatóbbá kell válnia. Ehhez szilárd pénzügyi szabályozásra és a vállalkozások egyértelmű átállási pályájára is szükség lesz. Az elengedhetetlen változásokhoz szükséges befektetések mértéke az európai pénzügyi ágazatot a Covid19-világjárvány utáni fenntartható és inkluzív gazdasági helyreállítás, valamint Európa hosszú távú fenntartható gazdasági fejlődésének középpontjába fogja állítani.

Az EU jelentős lépéseket tett a fenntartható finanszírozási ökoszisztéma kiépítése érdekében. Az uniós taxonómiai rendelet, a fenntartható finanszírozással kapcsolatos közzétételekről szóló rendelet és a referenciamutatókról szóló rendelet képezi az alapot az átláthatóság növeléséhez, továbbá eszközöket biztosít a befektetők számára a fenntartható befektetési lehetőségek azonosításához.

A Bizottság előterjeszti az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktust, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvjavaslatot (CSRD), a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv felülvizsgálatát, valamint egyes felhatalmazáson alapuló jogi aktusok módosításait, hogy azok jobban tükrözzék a fenntarthatósági preferenciákat a biztosítási és befektetési tanácsadásban, valamint fenntarthatósági szempontokat a termékirányításban és a vagyonkezelői kötelezettségekben. Mindezek hozzájárulnak a zöldebb, méltányosabb és fenntarthatóbb Európa előmozdításához, és támogatják a fenntartható fejlesztési célok megvalósítását.

Az uniós taxonómia megbízható, tudományos alapokon nyugvó átláthatósági eszköz a vállalatok és a befektetők számára. Egyértelmű teljesítménykritériumokat vezet be annak meghatározására, hogy mely gazdasági tevékenységek járulnak hozzá lényeges mértékben a zöld megállapodás célkitűzéseihez. Ezek a kritériumok közös nyelvezetet teremtenek a vállalkozások és a befektetők számára, lehetővé téve számukra, hogy nagyobb hitelességgel kommunikáljanak a zöld tevékenységekről, és segítik őket abban, hogy eligazodjanak a már zajló átmenetben. Az uniós taxonómia az uniós zöldkötvény-standard és az egyes lakossági pénzügyi termékekre vonatkozó uniós ökocímke létrehozásában is fontos szerepet fog betölteni.

Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya már a tőzsdén jegyzett vállalatok mintegy 40 %-ának[1] gazdasági tevékenységeit lefedi olyan ágazatokban, amelyek az európai közvetlen üvegházhatásúgáz-kibocsátás közel 80 %-áért felelősek, és a lista a jövőben további tevékenységekkel egészül ki[2]. E hatály révén a

[1] Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya alá tartozó gazdasági ágazatokban tevékenykedő, több mint 500 alkalmazottat foglalkoztató, uniós székhelyű vállalatok aránya (Forrás: Bloomberg).
[2] Forrás: Eurostat.

taxonómia jelentősen növelheti a zöld finanszírozásban rejlő, az átállás támogatására irányuló potenciált, különösen a karbonintenzív ágazatokban, ahol sürgősen szükség van a változásra.

A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv olyan közös európai beszámolási szabályokat állapítana meg, amelyek növelik az átláthatóságot, és megkövetelik a vállalatoktól, hogy következetes és összehasonlítható módon tegyenek jelentést a fenntarthatóságra vonatkozó információkról. Az új beszámolási követelmények minden nagy és tőzsdén jegyzett vállalatra vonatkoznának, a tőzsdén jegyzett kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) is beleértve. A Bizottság arányos szabványokat fog kidolgozni a kkv-k számára. Ez utóbbi referenciaként szolgál majd azon információk tekintetében, amelyeket a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv hatálya alá tartozó vállalatok észszerűen kérhetnének az értékláncaikban szereplő, kkv-nak minősülő beszállítóiktól és ügyfeleiktől.

## I. BEVEZETÉS

A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló (EU) 2020/852 rendelet (a továbbiakban: az uniós taxonómiai rendelet) 2020. július 12-én lépett hatályba[3]. Az Európai Parlament és a Tanács e rendelet révén megbízta az Európai Bizottságot, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban technikai vizsgálati kritériumokat határozzon meg annak megállapítására, hogy egy gazdasági tevékenység lényeges mértékben járul-e hozzá a környezetvédelmi célkitűzésekhez. Ezek a kritériumok segítenek olyan megfelelő fogalommeghatározások kialakításában a vállalatok, befektetők és pénzügyi piaci szereplők számára, amelyek alapján a gazdasági tevékenységek környezeti szempontból fenntarthatónak tekinthetők.

E megbízatást az a követelmény határozza meg, hogy a technikai vizsgálati kritériumoknak naprakészeknek kell lenniük, és tudományos bizonyítékokon kell alapulniuk. Ezeknek a kritériumoknak egyértelműeknek, megvalósíthatóknak és könnyen alkalmazhatóknak kell lenniük, elkerülve ezáltal a szükségtelen adminisztratív terheket. Az Európai Parlament és a Tanács szintén elismerte a nyilvános konzultáció fontosságát, és kifejezetten felkérte a Bizottságot, hogy vonja be az érdekelt feleket, és támaszkodjon az érintett területeken bizonyított ismeretekkel és tapasztalattal rendelkező szakértők tanácsaira.

Az Európai Parlament és a Tanács kérésének megfelelően az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus[4] tartalmazza az uniós taxonómiával kapcsolatos technikai vizsgálati kritériumok első csoportját, valamint kialakítja a fenntartható

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról, (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

[4] A Bizottság felhatalmazáson alapuló rendelete az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz lényegesen hozzájáruló és az egyéb környezeti célkitűzéseket jelentősen nem sértő gazdasági tevékenységekkel szemben támasztott követelmények meghatározásához szükséges technikai vizsgálati kritériumok megállapítása érdekében történő kiegészítéséről. Lásd: https://ec.europa.eu/info/law/sustainable-finance-taxonomy-regulation-eu-2020-852/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en

tevékenységekkel kapcsolatos közös nyelvezetet. Az uniós taxonómiai rendelet előírja, hogy a befektetők és a vállalatok ezeket a kritériumokat használják majd a kapcsolódó közzétételekhez, ami a befektetési döntésekhez is megbízható iránymutatásul fog szolgálni.

Ezt kiegészíti a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre[5] irányuló javaslat, amely biztosítja, hogy a vállalatok átlátható és összehasonlítható módon nyújtsanak tájékoztatást üzleti gyakorlataik fenntarthatóságáról. A taxonómiának való megfelelésre, az átállással kapcsolatos befektetésekre és a fenntarthatósági kockázatokra vonatkozó információkon keresztül a pénzügyi társaságok értékelni tudják a finanszírozott tevékenységek ambíciószintjét és környezeti teljesítményét.

## II. ÉGHAJLAT-POLITIKAI UNIÓS TAXONÓMIÁRÓL SZÓLÓ FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUS

Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus – az Európai Parlament és a Tanács általi vizsgálat függvényében – megadja az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, azaz az uniós taxonómiában foglalt hat környezetvédelmi célkitűzés[6] közül az első kettőhöz lényeges mértékben hozzájáruló tevékenységek meghatározásához szükséges technikai vizsgálati kritériumok első körét.

Ezeket a kritériumokat a technikai szakértői csoport (TEG) ajánlásai, valamint a fenntartható finanszírozással foglalkozó platform nyilvános visszajelzései és tanácsai alapján dolgozták ki[7].

Az érdekelt felektől (többek között a polgároktól, hatóságoktól, vállalkozásoktól, nonprofit szervezetektől és a tudományos köröktől) kapott visszajelzések száma jól mutatta a kérdés fontosságát. A válaszadók túlnyomó többsége megismételte az uniós taxonómia, mint az európai zöld megállapodás szerinti átállási folyamatot támogató kulcsfontosságú eszköz fontosságát. A nyilvános konzultáció összefoglalója elérhető a Bizottság fenntartható finanszírozással foglalkozó weboldalán[8].

A visszajelzések számos aggályt is feltártak, többek között a következőket:

– Annak következményei, ha egy tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak minősül vagy sem: néhány érdekelt fél aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy fennáll annak a kockázata, hogy egy olyan tevékenység, amely az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus értelmében nem számít zöld

[5] A 2013/34/EU irányelvnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és az 537/2014/EU rendeletnek bizonyos a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról szóló irányelvre irányuló javaslat (COM(2021) 189).

[6] Az uniós taxonómiai rendelet 9. cikke a következő hat környezetvédelmi célkitűzést határozza meg: a) az éghajlatváltozás mérséklése; b) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; c) a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; d) a körforgásos gazdaságra való átállás; e) a szennyezés megelőzése és csökkentése; valamint f) a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.

[7] A fenntartható finanszírozással foglalkozó platformot az uniós taxonómiai rendelet 20. cikke hozta létre. A platform a magánszektor és a közszféra szakértőiből áll, akik tanácsokkal látják el a Bizottságot az uniós taxonómia továbbfejlesztésével kapcsolatban.

[8] A Bizottság fenntartható finanszírozással foglalkozó weboldala link.

tevékenységnek, nem fenntarthatónak minősül, ami következményekkel járhat a szóban forgó tevékenységek finanszírozáshoz való hozzáférése tekintetében. *(1. szakasz)*

- A kritériumok ambíciószintje és használhatósága: bár sok érdekelt fél üdvözölte a kritériumok ambíciószintjét, sőt még ambiciózusabb célokat sürgetett, néhány érdekelt fél viszont aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a kritériumok túl ambiciózusak, és a kritériumok használhatóságának javítását javasolta. *(2. szakasz)*
- Az uniós taxonómia hatálya: egyes érdekelt felek aggódtak amiatt, hogy a kritériumok hatálya alá tartozó tevékenységek köre túl szűk, továbbá az uniós taxonómia bináris jellege miatt, ami azt jelenti, hogy a taxonómia nem nyújt iránymutatást a piacoknak arra vonatkozóan, hogy hogyan kezeljék azokat a tevékenységeket, amelyek nem felelnek meg az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktusban felsorolt kritériumoknak vagy nem tartoznak ezek hatálya alá. *(3. szakasz)*

A következő három szakasz tisztázza a fenti kérdéseket, és kifejti, hogy a Bizottság milyen lépéseket tett vagy tesz a jövőben ezek megoldása érdekében.

1. Annak következményei, ha egy tevékenység környezeti szempontból fenntarthatónak vagy nem fenntarthatónak minősül

Számos érdekelt fél aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a taxonómia meghatározza, hogy mely tevékenységek minősülnek „környezeti szempontból fenntarthatónak”, ami azt jelentheti, hogy ha egy tevékenységet az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus nem tárgyal, az automatikusan „nem fenntarthatónak” minősülne. Ez egyáltalán nincs így. Pusztán az a tény, hogy egy vállalat nem a taxonómiához igazodó tevékenységet folytat, nem jelenti azt, hogy következtetések vonhatók le a vállalat környezeti teljesítményére vagy a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférésére vonatkozóan.

Az uniós taxonómia jelenleg nem határozza meg, hogy a környezetbarát tevékenységektől eltérő tevékenységeket hogyan kell kezelni. Semmilyen tevékenységet nem határoz meg és nem minősít „a környezeti teljesítmény jelenlegi szintjét javító”, de a lényeges hozzájárulás szintjét el nem érő tevékenységként. Ezek a tevékenységek – bár saját jogon is fontosak az uniós gazdaság szükséges széles körű átalakításának támogatásához – önmagukban nem lesznek elegendőek zöld célkitűzéseink eléréséhez. Az uniós taxonómia ugyanígy semmilyen tevékenységet nem határoz meg és nem minősít „környezeti szempontból nem fenntarthatónak”. Emellett az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus még nem terjed ki minden olyan környezetbarát tevékenységre, amely lényeges mértékben járulhat hozzá a környezetvédelmi célkitűzésekhez, és így nem képezi részét az uniós taxonómiának. Az uniós taxonómia élő, dinamikusan frissülő dokumentum, amelyet idővel kiegészítenek és szükség esetén frissítenek.

Az uniós taxonómia az átláthatóság eszköze. Egyes vállalatok és pénzügyi piaci szereplők számára közzétételi kötelezettséget vezet be, és előírja számukra, hogy tegyék közzé a taxonómiához igazodó tevékenységekben való részesedésüket. A taxonómiához igazodó

környezetbarát tevékenységek arányának közzététele lehetővé teszi a vállalatok és a befektetési portfóliók ezen arányon alapuló összehasonlítását. A vállalatok, amennyiben úgy kívánják, nyugodtan használhatják az uniós taxonómiát az éghajlatvédelmi és ökológiai átállás megtervezéséhez és ahhoz, hogy az átálláshoz finanszírozást szerezzenek. A pénzügyi piaci szereplők, ha úgy kívánják, az uniós taxonómiát használhatják a hiteles zöld pénzügyi termékek kidolgozásához. Az uniós taxonómia várhatóan elősegíti majd a változást, és ösztönzi a fenntarthatóságra való átállást. Míg azonban az uniós taxonómia iránymutatással szolgálhat a piaci szereplők számára befektetési döntéseik során, természetesen nem tilt meg semmilyen tevékenységbe történő befektetést. A vállalkozások nem kötelesek igazodni a taxonómiához, és a befektetők is szabadon választhatják meg, hogy mibe fektetnek be.

A taxonómiai keret a jelenleg meglévő piaci alapú zöld finanszírozási eszközökön túlmenően is javítani fogja a fenntartható finanszírozáshoz való hozzáférést. Több gazdasági tevékenységet és több környezetvédelmi célkitűzést foglal magában, mint amelyeket eddig a piaci alapú zöld finanszírozási keretekben alkalmaztak. Idetartoznak különösen egyes karbonintenzív ágazatok, amelyek lehetővé teszik az ezen ágazatokon belüli, átállással összefüggő tevékenységek piaci elismerését.

A vállalatok nemcsak az árbevételt, hanem bizonyos működési költségeket és tőkekiadásokat is az uniós taxonómiához igazodóként számíthatnak be, ami tovább bővíti az uniós taxonómia által kínált lehetőségeket. Becslések és az éghajlattal kapcsolatos taxonómiai kritériumok korai tesztelése azt mutatta, hogy a vállalatok tevékenységeiben és befektetési portfólióiban jelenleg alacsony a taxonómiához való általános igazodás (egy és öt százalék között, és számos vállalati és befektetési portfólió esetében nulla). Bár ez a szám várhatóan jelentősen nőni fog a zöld megállapodás végrehajtásával, rámutat arra, hogy még milyen mértékű átállás szükséges a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósításához.

Az uniós taxonómiát kifejezetten abból a célból hozták létre, hogy egy besorolási rendszert biztosítson, és javítsa az átláthatóságot. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet[9] az uniós taxonómiai rendelet 17. cikkében foglalt jelentős károkozás elkerülését célzó elvet alkalmazza, ugyanakkor nem írja elő a taxonómiai felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban meghatározott kritériumok alkalmazását. A Bizottság célzott technikai iránymutatást tett közzé[10], amelyben részletesebben kifejtette, hogyan kell alkalmazni a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz alkalmazásában. Ez azt jelenti, hogy az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktusban meghatározott kritériumok nem gyakorolnak közvetlen kötelező hatást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtására. A kohéziós politikáról szóló rendelet szintén előírja, hogy forrásainak célja az uniós taxonómiai rendelet jelentős károkozás elkerülését célzó elvének alkalmazása a 2021 és 2027 közötti

[9] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

[10] A Bizottság közleménye: Technikai iránymutatás a jelentős károkozás elkerülését célzó elvnek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet keretében történő alkalmazásáról (2021/C 58/01, HL C 58., 2021.2.18., 1.o.).

programozási időszakban, ugyanakkor nem írja elő a taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban meghatározott kritériumok alkalmazását. A jövőben újra hangoztatni kell az uniós taxonómia eredeti célját, és alaposan meg kell vizsgálni a következményeket az alkalmasság, az arányosság és a megfelelési költségek tekintetében, mielőtt azt más szakpolitikákba is beépítenék.

2. Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus kritériumainak ambíciószintje és használhatósága

A fenntartható gazdasági tevékenységekre vonatkozó kritériumok meghatározására irányuló, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kidolgozása során az Európai Bizottságnak meg kell felelnie az Európai Parlamenttől és a Tanácstól kapott azon megbízatásának, amely arra irányul, hogy határozza meg a zöld projektek uniós környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez szükséges ambíciószintjét.

Az uniós taxonómia fenntarthatóként ismeri el azokat a tevékenységeket, amelyek nem elhanyagolható, hanem lényeges mértékben járulnak hozzá az uniós környezetvédelmi célkitűzések eléréséhez. Az uniós taxonómia az európai zöld megállapodás céljainak – ideértve az EU klímasemlegességi célkitűzését is – ambíciószintje alapján határozza meg a lényeges hozzájárulás kritériumait és a jelentős károkozás elkerülését.

A beérkezett visszajelzések alapos vizsgálata alapján módosítások történtek a nyilvános visszajelzés céljából közzétett felhatalmazáson alapuló jogi aktus tervezetéhez képest anélkül, hogy a módosítások aláásnák az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek ambíciószintjét. Néhány a módosítások közül:

- számos, a kritériumok technikai pontosságának és használhatóságának megerősítését célzó pontosítás;
- a használhatóság további javítása a kritériumok egyszerűsítése, az összetettség és összességében a terhek csökkentése, valamint adott esetben a kritériumok konkrétabbá és rugalmasabbá tétele érdekében;
- pontosítások a szubszidiaritás elve, valamint adott esetben az uniós és tagállami szintek közötti megosztott hatáskörök jobb megjelenítése érdekében (ideértve a nemzeti szabályozások jobb figyelembevételét célzó pontosításokat is);
- nagyobb összhang a meglévő keretekkel és ágazati jogszabályokkal, és adott esetben a soron következő felülvizsgálatok mérlegelése;
- egyes átállással összefüggő és támogató tevékenységek alkalmazási körére vonatkozó előírások és kiigazítások, amelyek célja, hogy a taxonómia használhatóbbá váljon a gazdasági szereplők számára;
- néhány olyan tevékenység pontosabb meghatározása, amelyek korábban egy másik tevékenység részét képezték, amennyiben az érdekelt felek részéről egyértelmű igény merült fel, és amennyiben e tevékenységek összhangban állnak az uniós taxonómiai rendelet célkitűzéseivel és követelményeivel,

– naprakésszé tett preambulumbekezdések, amelyek hangsúlyozzák a jövőbeli felülvizsgálatok és a kiegészítő tevékenységek bevezetésének szükségességét egy későbbi fázisban.

3. Az uniós taxonómia hatálya

A Bizottság a nyilvános visszajelzéseket követően és a fenntartható finanszírozással foglalkozó platform ajánlásait figyelembe véve mérlegeli az uniós taxonómiának az uniós taxonómiai rendelettel összhangban – a következő szakaszban kifejtettek szerint – történő továbbfejlesztését, hogy eloszlassa az érdekelt felek fennmaradó aggályait.

Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus által felvázolt kritériumok jelenlegi alkalmazási köre a jövőben ki fog bővülni. A kritériumok dinamikusak, és rendszeres felülvizsgálat tárgyát fogják képezni. Ez biztosítja, hogy az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktus módosítása révén a hatály idővel új ágazatokkal és tevékenységekkel – többek között az átállással összefüggő és támogató tevékenységekkel – egészüljön ki. Az érdekelt feleknek lehetőségük lesz arra, hogy az Európai Bizottság honlapján 2021 közepén létrehozandó internetes portálon keresztül javaslatokat tegyenek azokra a tevékenységekre, amelyekkel ki kell egészíteni a kritériumokat. A Bizottság a fenntartható finanszírozással foglalkozó platformtól származó információk alapján fogja értékelni a javaslatokat.

Emellett a taxonómia nemzetközi szinten hatással lesz a fenntartható finanszírozásra. Az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása kapcsán az EU szorosan együtt fog működni partnerországaival, többek között az olyan releváns nemzetközi fórumokon, mint a fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platform (IPSF), a G7/G20 és a Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB). Az együttműködés kiterjed annak feltérképezésére, hogy miként lehet az uniós taxonómiát megfelelő és arányos módon globális szinten működőképessé tenni. Ennek részeként további munkára kerül sor az uniós taxonómia használhatóságával és nemzetközi működőképességével kapcsolatban.

## III. AZ UNIÓS TAXONÓMIA FEJLESZTÉSÉNEK KÖVETKEZŐ LÉPÉSEI

A jogi kerettel és korábbi kötelezettségvállalásainkkal összhangban a Bizottság az uniós taxonómiáról szóló rendelet kiegészítő, felhatalmazáson alapuló jogi aktust fog elfogadni, amely az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya alá még nem tartozó tevékenységekre, például a mezőgazdaságra, egyes energiaágazatokra és bizonyos gyártási tevékenységekre fog kiterjedni.

Ez a kiegészítő felhatalmazáson alapuló jogi aktus az uniós taxonómiáról szóló rendelet alapján zajló felülvizsgálati eljárás eredményeitől függően és azokkal összhangban kiterjed majd az atomenergiára. Ez a folyamat a Közös Kutatóközpont, azaz az Európai Bizottság tudományos és tudásközpontja[11] által 2021 márciusában közzétett független és tudományos

[11] A Közös Kutatóközpont jelentése két részre tagolódik: az első rész a nukleáris életciklus egésze tekintetében a jelentős károkozás elkerülését célzó kritériumokra vonatkozó környezetvédelmi mutatók tanulmányozására, a

technikai jelentésen[12] alapul. E jelentés felülvizsgálata két szakértői csoport, az Euratom-Szerződés 31. cikke alapján létrehozott szakértői csoport és az Egészségügyi, Környezeti és Újonnan Felmerülő Kockázatok Tudományos Bizottsága (SCHEER) révén zajlik a tudományos értékelés lezárása érdekében. A jelentés véglegesítésére 2021 júniusában kerül sor.

Az említett kiegészítő felhatalmazáson alapuló jogi aktus átmeneti tevékenységként a földgázra és a kapcsolódó technológiákra is kiterjed, amennyiben azok az uniós taxonómiai rendelet 10. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak. Ebben az összefüggésben mérlegelésre kerülnek majd egy esetleg hatályvesztésre vonatkozó rendelkezés előnyei az átmeneti tevékenységekre vonatkozóan.

A Bizottság ezt a kiegészítő felhatalmazáson alapuló jogi aktust a specifikus felülvizsgálati folyamat 2021 nyarára várható befejezését követően a lehető leghamarabb elfogadja.

Egy másik felhatalmazáson alapuló jogi aktus olyan tevékenységekre fog kiterjedni, amelyek jelentős mértékben hozzájárulnak az uniós taxonómiai rendeletben meghatározott másik négy környezetvédelmi célkitűzéshez (a víz és a tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme, a körforgásos gazdaságra való átállás, a környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása). A fenntartható finanszírozással foglalkozó platform jelenleg az erre az aktusra vonatkozó ajánlásokon dolgozik.

Emellett az uniós taxonómiai rendelet 26. cikke előírja a Bizottság számára, hogy 2021 végéig értékelje, hogy a taxonómiai rendelet hatálya kiterjeszthető-e a lényeges hozzájáruláson kívül más környezeti teljesítményszintekre, valamint egyéb célkitűzésekre, például szociális célkitűzésekre, és ha igen, hogyan.

## IV. A FENNTARTHATÓSÁGRA VALÓ ÁTÁLLÁS FINANSZÍROZÁSA

Bár az uniós taxonómiai rendelet kulcsfontosságú eszköz a beruházások hosszú távú, fenntartható megoldásokba való mozgósításához, az elmúlt hónapokban folytatott nyilvános konzultációk és az európai parlamenti képviselők, a tagállamok és más érdekelt felek által megfogalmazott reakciók rávilágítottak az uniós taxonómia határaira. Legfőbb aggály, hogy egyes, a reálgazdaság zöld átállásához hozzájáruló tevékenységek nem kerülhetnek be a taxonómiába.

---

második rész pedig a TEG által kiemelt, a hulladékkal kapcsolatos konkrét kérdésre összpontosít. A jelentés megállapította, hogy: „Az elemzések nem tártak fel tudományosan megalapozott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az atomenergia nagyobb kárt okozna az emberi egészségnek vagy a környezetnek, mint a taxonómiában már – az éghajlatváltozás mérséklését támogató tevékenységként – szereplő más villamosenergia-termelési technológiák.”

[12] Közös Kutatóközpont: Technical assessment of nuclear energy with respect to the ‘do no significant harm’ criteria of the EU Taxonomy Regulation (A nukleáris energia technikai értékelése az uniós taxonómiai rendelet „jelentős károkozás elkerülését célzó” kritériumai tekintetében), 2021. március. Ezen a linken érhető el.

Ezért a Bizottság mérlegelni fogja, hogy jogalkotási javaslatot terjeszt elő egyes olyan gazdasági tevékenységek finanszírozásának támogatására – elsősorban az energiaágazatban, ideértve a gázágazatot is – amelyek oly módon járulnak hozzá az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez, hogy az támogatja a klímasemlegességre való átállást ebben az évtizedben. E javaslat célja, hogy meghatározza az európai zöld megállapodásnak megfelelő átállási folyamathoz hozzájáruló gazdasági tevékenységekre – többek között a meglévő beruházásokra – vonatkozó időkereteket és köztes lépéseket.

Ez a megközelítés lehetővé tenné az Európai Tanács 2020. december 11–12-i következtetéseinek nyomon követését, amelyben elismerték az olyan átmeneti technológiák szerepét, mint a földgáz.

A földgázprojektekbe történő beruházások jogosultak uniós eszközökből nyújtott támogatásra, amennyiben az ilyen beruházások a zöld megállapodással összhangban támogatják az uniós szakpolitikai célkitűzéseket. Ilyen eszköz például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz[13], az InvestEU, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében létrehozott Modernizációs Alap, amelyek eseti alapon lehetővé teszik a földgázprojektek támogathatóvá minősítését.

A klímasemleges és fenntartható gazdaságra való átállás nem egyszeri esemény, hanem folyamat. A vállalatok számára ez az átállás az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentését, az ellenállóképessé válást és a környezeti károk csökkentését jelenti. A befektetők számára az átállás azt jelenti, hogy idővel javítaniuk kell a portfóliójuk környezeti teljesítményét. A tagállamoknak is meg kell tervezniük és ösztönözniük kell ezt az átmenetet.

*Minden* vállalat befektethet zöld tevékenységekbe. Vállalati stratégiájuk részeként a vállalatok arra használhatják az uniós taxonómiát, hogy a taxonómiai küszöbértékek elérése érdekében konkrét tevékenységek átállására irányuló terveket készítsenek. Egyéb, tudományos alapú mérőszámok segíthetik őket abban, hogy a vállalat egészére vonatkozóan fenntarthatósági teljesítménycélokat határozzanak meg.

Az Európai Bizottság megbízásából a fenntartható finanszírozással foglalkozó platform tanácsot adott arra vonatkozóan, hogy miként ismertethető el az uniós taxonómia szerepe a zöld átállásban. Az Európai Bizottságnak címzett, 2021. márciusban közzétett jelentésében[14] a platform többek között azt ajánlotta, hogy vizsgálják meg alaposabban, milyen lehetőségek vannak arra, hogy – az uniós taxonómia jelenlegi keretén kívül – elismerjék azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a tevékenységek teljesítményének a jelentős hozzájárulási kritériumok teljesítése érdekében történő javítása érdekében tettek.

## V. KONZISZTENS ÉS KOHERENS VÁLLALATI FENNTARTHATÓSÁGI BESZÁMOLÁS

[13] A jelentős károkozás elkerülését célzó elvnek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet keretében történő alkalmazásáról szóló technikai iránymutatást tartalmazó bizottsági közlemény III. mellékletében meghatározott egyedi feltételekre is figyelemmel.

[14] A fenntartható finanszírozással foglalkozó platform: Transition finance report (Jelentés az átállás finanszírozásáról) 2021. március. Ezen a linken érhető el.

1. A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló új irányelv

A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre (CSRD) irányuló bizottsági javaslat felülvizsgálná a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv (NFRD) által bevezetett, jelenleg érvényes beszámolási szabályokat. A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvjavaslat képezné az alapját a fenntarthatósággal kapcsolatos, a pénzügyi értékláncon keresztüli és más érdekelt felek számára történő következetes információáramlásnak. A vállalatok által közzétett információk így a bankok, biztosítótársaságok, vagyonkezelő társaságok vagy hitelminősítő intézetek elemzői, a végső befektetők, valamint a nem kormányzati szervezetek és más olyan érdekelt felek rendelkezésére állnának, amelyek szigorúbban el kívánják számoltatni a vállalatokat társadalmi és környezeti hatásaik miatt. Az európai zöld megállapodás célkitűzéseire tekintettel az irányelv hatálya alá tartozó vállalatoknak jelentést kellene tenniük üzleti modelljük és stratégiájuk fenntartható és klímasemleges gazdaságra való átállásra gyakorolt hatásáról. A javasolt irányelv biztosítaná, hogy a vállalatok fenntarthatósági beszámolása megfeleljen a fenntartható finanszírozással kapcsolatos közzétételekről szóló rendelet[15] közzétételi követelményeinek hatálya alá tartozó pénzügyi piaci szereplők igényeinek. Figyelembe veszi továbbá a Bizottság azon szándékát, hogy az idei év folyamán javaslatot terjesszen elő a fenntartható vállalatirányítási kezdeményezésre vonatkozóan.

A legtöbb vállalat növekvő költségekkel szembesül, mivel a befektetők és más érdekelt felek részéről a vállalati fenntarthatósággal kapcsolatos információkra irányuló, nem összehangolt kérések érkeznek. Bár a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvjavaslat további beszámolási költségekkel járna a vállalatok számára, célja, hogy közép-, hosszú távon csökkentse ezeket a költségeket azáltal, hogy konszenzust alakít ki a vállalatok által közzéteendő alapvető információkról.

A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv mintegy 49 000 vállalatra vonatkozna, szemben a jelenlegi fenntarthatósági beszámolási szabályok (a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv) hatálya alá tartozó körülbelül 11 000 vállalattal. Ezek a beszámolási követelmények valamennyi nagyvállalatra és a tőzsdén jegyzett mikrovállalkozások kivételével az EU szabályozott piacain jegyzett valamennyi vállalatra vonatkoznának. E vállalatoknak be kell számolniuk az üzleti tevékenységük szempontjából releváns környezeti, társadalmi és irányítási kérdések teljes köréről. A nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv hatályos szabályaival összhangban jelentést kell tenniük a fenntarthatósági problémákból eredő, az adott vállalatot érintő kockázatokról, valamint saját maguk által az emberekre és a környezetre gyakorolt hatásaikról. Ez a vállalatok globális ellátási láncaira vonatkozó információkra terjed ki olyan kérdésekben, mint a kényszermunka és a gyermekmunka, és összhangban áll a nemzetközileg elismert elvekkel és keretekkel, például a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló nyilatkozatával. Az általuk jelentett

[15] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete (2019. november 27.) a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közzétételekről (HL L 317., 2019.12.9., 1. o.).

információkat ellenőriznék, és digitális címkével látnák el, hogy azok beépülhessenek a tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési tervben előirányzott egységes európai hozzáférési pontba[16].

A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv előírná a vállalatok számára a kötelező uniós fenntarthatósági beszámolási standardok szerinti jelentéstételt. A Bizottság az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport szakmai tanácsainak figyelembevételével, a legfontosabb érdekelt felekkel együttműködve, valamint a tagállamokkal és az érintett uniós szervekkel – többek között az európai felügyeleti hatóságokkal, az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel, az Európai Alapjogi Ügynökséggel és a fenntartható finanszírozással foglalkozó platformmal – folytatott konzultációt követően az ilyen standardokat tartalmazó felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogad el. A standardok első csoportjának elfogadására 2022 októberéig kerül sor.

A standardokat az uniós szakpolitikákhoz fogják igazítani, aminek során a nemzetközi szabványosítási kezdeményezésekre támaszkodnak, és hozzá is járulnak azokhoz. Ezért az Unió, miközben halad előre a zöld megállapodás célkitűzéseinek és a befektetők növekvő információigényének teljesítését célzó uniós standardokkal, arra fog törekedni, hogy globális szinten is igazodjon a fenntarthatósági beszámoláshoz, olyan kezdeményezések alapján, mint az éghajlattal kapcsolatos pénzügyi közzétételekkel foglalkozó munkacsoport (TCFD).

A Bizottság a nagyvállalatokra vonatkozó standardok mellett a kkv-kra vonatkozóan külön, arányos standardok kidolgozását javasolja. Míg a szabályozott piacokon jegyzett kkv-knak alkalmazniuk kellene ezeket az arányos standardokat, a tőzsdén nem jegyzett kkv-k, vagyis a kkv-k túlnyomó többsége dönthetne úgy, hogy azokat önkéntes alapon alkalmazza. A Bizottság készen áll arra, hogy testre szabott technikai támogatást nyújtson a tagállamoknak, hogy lehetővé tegye a vállalatok, különösen a kkv-k fenntarthatósági beszámolását.

2. Koherens vállalati fenntarthatósági beszámolási követelmények

A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre irányuló javaslat célja a taxonómiai rendelet szerinti beszámolási követelmények és a vállalatok fenntarthatósági beszámolási követelményei közötti összhang biztosítása. A taxonómiai rendelet 8. cikke előírja a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv jelenlegi hatálya alá tartozó vállalatok, valamint a javasolt fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv hatálya alá vont további vállalatok számára, hogy beszámolóikban szerepeltessenek bizonyos mutatókat arról, hogy tevékenységeik az uniós taxonómia meghatározása szerint milyen mértékben minősülnek fenntarthatónak. Ezeknek a vállalatoknak különösen arról kell beszámolniuk, hogy árbevételük, tőkekiadásuk és működési költségük mekkora részaránya származik környezeti szempontból fenntarthatóknak minősülő gazdasági tevékenységekből, illetve mekkora részaránya kapcsolódik ilyenekhez.

[16] A Bizottság közleménye: Tőkepiaci unió a polgárok és a vállalkozások számára – új cselekvési terv, COM(2020) 590 final.

Ezeket a mutatókat egy 2022-től alkalmazandó külön felhatalmazáson alapuló jogi aktus fogja meghatározni. Azáltal, hogy minden évben közzéteszik az uniós taxonómia szerint környezeti szempontból fenntarthatónak tekintett tevékenységekre vonatkozó fő teljesítménymutatóikat, a vállalatok objektív módon mutatják be a befektetők és általában a nyilvánosság számára a környezeti fenntarthatóság felé vezető útjukat.

A vállalatoknak ezeket a mutatókat a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv által előírt egyéb fenntarthatósági információkkal együtt kell jelenteniük. A fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelv keretében kidolgozandó kötelező beszámolási standardok teljes mértékben figyelembe veszik ezeket a mutatókat, továbbá az uniós taxonómia szerinti vizsgálati kritériumokra és a jelentős károkozás elkerülését célzó elv küszöbértékeire fognak épülni. A fenntarthatósági beszámolási standardok olyan mutatókat fognak tartalmazni, amelyek összhangban állnak azokkal a mutatókkal, amelyeket a pénzügyi piaci szereplőknek a fenntartható finanszírozással kapcsolatos közzétételekről szóló rendeletnek megfelelően jelenteniük kell.

Ugyanakkor a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvjavaslat szerinti beszámolás azokat az eszközöket is biztosítja a vállalatok számára, amelyekkel a taxonómiához való igazodásuk mértéke mellett a fenntarthatóság felé történő haladásukat bemutathatják. A vállalatoknak különösen a fenntarthatósági hatásaikról és függőségeikről kell átfogó képet adniuk.

A Bizottság biztosítani fogja, hogy a beszámolási standardok ne csak azt tükrözzék, hogy a vállalat tevékenységei jelenleg hogyan igazodnak a taxonómiához, hanem a vállalat előremutató üzleti terveit is, továbbá azt is biztosítani fogja, hogy a standardok megkönnyítsék mind a tőkepiaci alapú, mind a banki alapú finanszírozást. A taxonómiai rendelet szerinti kötelező beszámolás 2022 januárjától alkalmazandó az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célkitűzések tekintetében, a másik négy célkitűzés esetében pedig 2023 januárjától, miként arról az Európai Parlament és a Tanács az uniós taxonómiai rendeletben megállapodott.

A Bizottság – többek között a fenntartható finanszírozással foglalkozó platformtól és az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoporttól kapott észrevételek figyelembevételével – meg fogja vizsgálni, hogy az uniós taxonómiai rendeletben meghatározott beszámolási kötelezettség hatálya alá tartozó szervezetek hogyan készíthetnek érdemi beszámolókat a beszámolási kötelezettségük első évében, figyelembe véve bizonyos adathiányokat.

## VI. FENNTARTHATÓSÁGI PREFERENCIÁK ÉS VAGYONKEZELŐI KÖTELEZETTSÉGEK

A Bizottság a mai napon az alkalmassági értékelés kiegészítéseként bevezeti az ügyfelek fenntarthatósági preferenciáinak értékelését a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv

(MiFID II)[17] és a biztosítási értékesítésről szóló irányelv (IDD)[18] szerinti, jelenleg hatályos felhatalmazáson alapuló jogi aktusokba. A biztosítási és befektetési tanácsadóknak nemcsak az ügyfél befektetési ismereteiről és tapasztalatairól, veszteségviselési képességéről és kockázattűrő képességéről kell információt szerezniük az alkalmassági értékelés részeként, hanem fenntarthatósági preferenciáikról is. Ez biztosítja, hogy a fenntarthatósági szempontokat rendszeresen figyelembe vegyék akkor, amikor a tanácsadók az ügyfeleknek szóló ajánlásaikban értékelik a pénzügyi eszközök és termékek körét.

Ez az intézkedés lehetővé teszi a lakossági befektetők számára, hogy eldöntsék, megtakarításaikat hol és hogyan fektessék be. Ily módon mindenkinek lehetősége nyílik arra, hogy kézzelfogható pozitív hatást gyakoroljon az éghajlatra, a környezetre és a társadalomra, amennyiben úgy kívánja. A változás növelni fogja a fenntartható befektetési stratégiákkal rendelkező pénzügyi eszközök és termékek, valamint azon termékek iránti keresletet, amelyek figyelembe veszik a fenntarthatóságra gyakorolt kedvezőtlen hatásokat.

A vagyonkezelői feladatokra vonatkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban szereplő, a vagyonkezeléssel, a biztosítási, a viszontbiztosítási és a befektetési ágazatokkal kapcsolatos meglévő szabályok módosításával a Bizottság egyértelművé teszi, hogy a jelenlegi szabályok kiterjednek a fenntarthatósági kockázatokra is, például az éghajlatváltozásnak és a környezetkárosodásnak a befektetések értékére gyakorolt hatására.

## VII. KÖVETKEZTETÉS

Az éghajlat-politikai uniós taxonómiáról szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktus, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról szóló irányelvre irányuló, e közleményben felvázolt javaslat, valamint a felhatalmazáson alapuló jogi aktusoknak a fenntarthatósági preferenciákkal, vagyonkezelői kötelezettségekkel és termékirányítással kapcsolatos módosításai fontos lépéseket jelentenek a fenntartható növekedés finanszírozásáról szóló meglévő cselekvési terv végrehajtásában és az európai zöld megállapodás megvalósításában.

E támogató jellegű, fenntartható finanszírozási ökoszisztéma egy szélesebb körű stratégia részét képezi, amelynek célja a változás elérése és a fenntarthatósági céljaink eléréséhez szükséges méltányos átállás biztosítása. Ezek képezik az átláthatóság növelésének építőelemeit, és eszközöket biztosítanak a befektetők számára a fenntartható befektetési lehetőségek azonosításához. Számos jövőbeli eszköz – például a lakossági pénzügyi termékekre vonatkozó uniós ökocímke és az uniós zöldkötvény-standard – kidolgozását teszik lehetővé.

[17] A Bizottság (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló rendelete (2016. április 25.) a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a befektetési vállalkozások szervezeti követelményei és működési feltételei, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 87., 2017.3.31., 1. o.).

[18] A Bizottság (EU) 2017/2359 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. szeptember 21.) az (EU) 2016/97 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a biztosítási alapú befektetési termékek értékesítésére vonatkozó tájékoztatási követelmények és üzletviteli szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 341., 2017.12.20., 8. o.).

A hatóságok, a vállalati és pénzügyi szereplők, a szociális partnerek, a civil társadalom, valamint a kutatói és tudományos közösség közötti párbeszéd, együttműködés és szoros partnerség kulcsfontosságú lesz a fenntartható finanszírozási eszköztár továbbfejlesztéséhez, többek között a fenntartható finanszírozással foglalkozó platform révén.

A lendület fokozódik, mivel számos nemzetközi partnerünk egyre ambiciózusabb célokat tűzött ki, és a Párizsi Megállapodással és egyéb környezetvédelmi célokkal összhangban fenntarthatóbb fejlődési pályákra törekszik. A fenntartható termékek iránti igény is növekszik a nemzetközi piacokon, ami több lehetőséget kínál a fenntartható befektetésekre. A standardok globális konvergenciája alapvető fontosságú a piacok széttagoltságának elkerülése, valamint a globális éghajlat-politikai és környezetvédelmi célok elérését elősegítő, határokon átnyúló befektetések lehetővé tétele érdekében. Az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy vezető szerepet töltsön be a világszintű együttműködés megerősítésében a fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platform és más nemzetközi fórumok, például a G20 és a G7 révén.

A fenntartható finanszírozásra vonatkozó, aktualizált és a Bizottság által várhatóan 2021 júniusában elfogadásra kerülő stratégia tovább fogja részletezni majd, hogy a fenntartható finanszírozás miként fogja előmozdítani a fenntartható és klímasemleges gazdaságra való átállást.